

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Ba-midbar

Premsla, Yitshak Itzak ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 569 [1808 oder 1809]

[תור תלגמ]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10257

הפטרת מחר חרש

וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוֹ וַיִּכְבּוּ אִישׁ אֶת־רַעְהוֹ עַד־דְּוֹד הַגָּדִיל׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה׃ וַיִּבְיַן וַיִּבְיַן וַיִּרְעֵי וַיִּבֶן וַיִּרְעֵי עַד־עוֹלָם׃

מגלת רות א

תרגום אשכנזי

א (א) וַיְהִי בְיָמֵי שְׁפָט הַשְּׁפָטִים וַיְהִי רַעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו׃ (ב) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו׃ מַחֲלֹן וְכַלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שָׂדֵי־מוֹאָב וַיְהִי׃

א (א) עו דער צייט דא דיא ריכטער נאך רעגירטען, ענטשטונד אייננט רונגערוואטת אים לאנדע, דא ריזטע איין מאן אויז בית לחם יהודה, אום ויך אים געפילדע מואב'ז אויפצוהאלטען; ער, זיינע פרויא אונד זיינע צווייא זאהגע. (ב) דער מאן היס אלימלך, זיינע פרויא נעמי, אונד זיינע צווייא זאהגע טחלון אונד כליון, בירגער צו אפרת, דאן אויך בית לחם יהודה הייסט. זיא קאמען אויך ווירקליך אין דאן געפילדע מואב'ז אן, אונד בלייבען דאזעלכזט

שם

רשי

א (א) וַיְהִי בְיָמֵי שְׁפָט הַשְּׁפָטִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ שָׂדֵי הַדְּוֹדוֹת מִתְּפָרְנִים עַל יְדֵי שׁוֹפְטִים וּבְיָמֵי אֲבָנִים הָיָה אֲחֵרֵי רִבּוּתֵי אֲבָנִים זֶה בָּעוֹלָם׃ וַיֵּלֶךְ אִישׁ עָשִׂיר גָּדוֹל הָיָה וּפְרָנִים הַדּוֹר וַיָּבֹא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְמִוְסָה לְאֶרֶץ מִסְכֵי כְרוֹת הָעֵינַן שְׂהִיָּה עֵינֵי נָרַח בְּעֵבְרִים הַבְּאִים לְדוֹקֵקוֹ לִכְךָ נַעֲמִי׃ (ב) אֶפְרַתִּים אֲבָכִים וְכֵן כֵן תִּישׁוּ כֵן טוֹף אֶפְרַתִּי (שְׂעוֹל א' א') אֲבָכִים׃ רָאָה אֶפְרַתִּים שְׂהִיָּה עֵינֵי מֶלֶךְ עוֹלָם אֶת בְּתוּלָה לְמַחֲלֹן דְּאֶתְּרָ מֶלֶךְ

אבן עזרא

א (א) וַיְהִי בְיָמֵי שְׁפָט הַשְּׁפָטִים, יֵשׁ אִיוֹר כִּי הָאֵם שְׁטַט הַשׁוֹפְטִים. כִּי עַל יְדֵי בֵּן רַעַב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ מִדְּקָדֵק אִיוֹר שְׂהִיָּה שֵׁם הַטּוֹעַל כִּי אֵם שֵׁם כְּמוֹ חֶרֶב שְׁפוֹט וַיִּתְּכֵן הָיוֹת כְּמִשְׁמַעוֹ כִּי כָל טוֹעַל עֵבֶר אִוֹ אֶתִּיד אִוֹ טוֹעַל לְעוֹלָם הָאֵם נְגוֹרִים מִשֵּׁם הַטּוֹעַל כִּי הוּא הָעֵיִקֵר. מ"ס מְבִית לֶחֶם יְהוּדָה מִשְׁמַע עֵבֶר וְאֶתְרָ עֵשׂוֹ בְּעֵבֶר כִּי שֵׁם מִקוֹל לֹא יִסְמַךְ׃ (ב) מַחֲלֹן וְכַלְיוֹן, לֹא יִדְעוּ הַמִּקְרִים שְׂהִיָּה עַל אֶתְרָו כֵּן כְּמוֹ יִשְׂכַר גַּם מִשְׁמַע וְכַדְרָה אִיוֹר שֵׁם יִשְׂכַר וְאֶתְרָ בְּעֵבֶר שְׂלִקְטוֹ בְּנִית מוֹאָב וְשֵׁם כְּתוֹב אֶתְרָ בְּעֵבֶר לְמוֹאָב וְהַמְּבִית מוֹתְרוֹת לְיִשְׂרָאֵל כִּי הַכְּתוֹב לֹא אֶתְרָ כִּי אֵם עֵשׂוֹ וְמוֹאָבִי שְׂלֹא יִבְאֵוּ בְּקֶהֶל וְשֵׁם יִקְחוּ מְבִית יִשְׂרָאֵל וְכַסֵּר עוֹרָא אֶתְרָ זֶה כְּעוֹב. וְעַתָּה מְבִית לֶחֶם פְּעַם אֶתְרָת לְהוֹדִיעַ שֵׁם אֶתְרָתִים עוֹרָ בְּעֵבֶר

שם: (ג) וימת אלימלך איש
 נעמי ותשארה היא ושני בניה:
 (ד) וישאו להם נשים מאביות
 שם האחת ערפה ושם השניה
 רות וישבו שם בעשר שנים:
 (ה) וימתו גם שניהם מחלון
 וכליון ותשארה האשה משני
 ילדיה ומאשה: (ו) ותקם
 היא וכלתיה ותשב משני
 מואב כי שמעה בשדה מואב
 כיפקד יהוה את עמו לתת
 להם לחם: (ז) ותצא מן
 המקום אשר היתה שמה
 ושתי בלתיה עמה ותלכנה
 בדרך לשוב לארץ יהודה:
 (ח) ותאמר נעמי לשתי בלתיה
 לכנה

דאזעלבוט. (ג) אלימלך נעמי' מאן
 אכער שטארב, דא בלויב נאך דיא
 פרויא צוריק מיט איהרען צוויי
 זאהנען. (ד) ריוע נאמען זיך מואבימישע
 פרויען, דיא איינע היס ערפה, דיא
 אנדרע רות. נאכדעם זיא נון דאזעלכוט
 אונגעפאהר צעהן יאהרע געווארהנט.
 (ה) שטארבען אויך ריוע ביידע, מחלון
 אונד כליון, אונד דיא פרויא בליב נור
 נאך אלליין איבריג, פאן איהרען ביידען
 זאהנען אונד איהרעם מאננע. (ו) ענדליך
 מאכטע זיא זיך ווידער אויף, אונד
 איהרע שוויגערטאכטער מיט איהר,
 פאם דעם געפילדע מואב'ז אכצוריווען.
 דען זיא האטטע דאזעלבוט פערנאמט
 מען. דאס דער עוויגע זיין פאלק ווידער
 בעדאכט, אונד איהנען בראך געגעבען
 האבע. (ז) זיא צאג אלוא הינוועג פאן
 דעם ארטע ווארין זיא ביז יעצט וואר,
 אונד איהרע צווא שנירע מיט איהר.
 אלו זיא נון אויף דעם וועגע ווארען
 נאך דעם לאנדע יהודה צו. (ח) שפראך
 נעמי צו איהרען ביידען שנירען:
 קעהרט

ר ש י

מר רות בתו של עגלון היתה. דבר אחר אפרתים בית לחם קרויה אפרת: (ג) איש נעמי.
 למה נאמר מכאן אמרו אין איש מת אלא לאשתו (ואמר איש נעמי כלומר לפי שהוא היה איש
 נעמי ואלט עליה והיא טפלה לו לכן פגעה בו מדת הדין ולא בה): גם שניהם: מהו גם
 בתפלה לקו בממוכס ומתו גמליהם ומקניהם ואחר כך מתו גם הם: (ז) ותגא מן המקום.
 למה נאמר הרי כבר נאמר ותשב משני מואב ומהיכן תשוב אם לא תגא מן המקום שהיתה שם
 אלא מגיד שיבאית כדוק מן המקום ניכרת ועושה רושם פנה זיה פנה הודה פנה הדרה פנה
 עיר

אבן עזרא

בעבור שאמר אפרתים וזאת המלה פעם היא ליחס המקום הנקרא אפרת וכעס אחת ממשפחה
 אפרים ואפרת שם אחת כלב בן פזרון ונקרא המקום על שמה כמו מנרים ולא יתכ' שיקסס
 מחלון וכליון אלו הנאים עד שנתגיירו והעד אל עמה ואל אלהיה: (ה) והשארה האשה
 לבדה משני ילדיה ומאשה והזכיר הכתוב פי כן משפט כאשר יזכיר שני דברים יאמר על
 האחרון או הזכירם בעבור רוב מכאזניה על בניה שהיו בקורים כי אישה זקן מת: (ו) ותשב
 משני מואב, במחשבת כמו וילקס ישראל עם בלק: (ח) עם הבחיים, הם נביה:
 יתן

קעהרט דאך אום אונד געהט צוריק ,
 יעדע צום הויזע איהרער מוטטער .
 דער עוויגע ערצייגע אייד ווא פיל גוטע ,
 אלץ איהר רען פערשטארבען אונד
 מיר ערצייגט האבט . (ט) דער עוויגע
 געבע , דאס איהר ווידער רוהע פינדעט ,
 יעדע אים הויזע איהרען קינפטליגען
 עהעמאנן ! נעמי קיסטע זיין , זיין
 אבער ערדובען איהרע שטיממע ,
 ווינטען . (י) אונד שפראכען : ניין !
 וויר וואללען מיט דיר צו דינעם פאלקע
 רייזען . (יא) יענע שפראך : קעהרט
 דאך צוריק ! וואצו וואללט איהר מיט
 מיר רייזען ? האבע איד דען נאך וואגע
 אין מינעם רייכע , דאס זיין איינזם
 אייערע מאננער ווערדען קאנגמען ?
 (יב) קעהרט דאך אום , מינע מאכטער !
 געהט ! איד בין נונמער ווארליך שאן
 צו אלט פיר איינען מאן . אונד ווען איד
 אויך זאגען וואללטע , מיר בלייבט נאך
 דאסענע , יא איד ווארע שאן ריזע נאכט
 איינען מאננען , געבארהלטע זאגאר
 שאן זארגע . (יג) וואללט איהר דען
 זאלאנגע אויף זיין הארען , ביז זיין
 גראם ווערדען ? וואללט

לכנה שכנה אשה לבית אמה
 יעשה יהוה עמכם חסד
 באשר עשיתם עם הדומתים
 ועמדי: (ט) והן יהוה לכם
 ומצאן מנוחה אשה בית
 אישה ותשק להן ותשאנה
 קולן ותכבנה: (י) ותאמרנה
 לה בראתך נשוב לעמך:
 (יא) ותאמר נעמי שכנה בנתי
 למה תלכנה עמי העוד לי
 בנים במעי והיו לכם לאנשים:
 (יב) שכנה בנתי לכן כי וקנתי
 מהיוה לאיש כי אמרתי יש לי
 תקוה גם הייתי הלילה לאיש
 וגם ילדתי בנים: (יג) הלהן
 תשכרנה עד אשר יגדלו הלהן
 יעש קרי תעגנה

ד ש י

עיר וכן ויבא יעקב מבאר שבע (בראשית כ"ח) : (יב) כי וקנתי מהיות לאיש . שאבא לי ואלה
 בנים ותנאלו להם שאינם אסורים לכם ואינכם אסורים להם משום זאת אפי' שלא הי' בעלמי
 שאינה וקוקה ליכס לפי שלא היו למחלוק וכליון קדושין בהן שנקריות היו ולא נתגירו ועבדי
 הן בלות להתגיר כשו שאמר כי אתך נשוב לעמך ועתה נהיה לעם אחד : כי אמרתי יש לי
 תקוה . כי אפילו אמר לי לבי יש לי תקוה לינשא עוד וללדת בנים : וגם הייתי הלילה לאיש .
 ויותר יתכן אפי' הייתי הלילה זכרים : וגם ילדתי בנים . או אפי' כבר ילדתי בנים : (יג) הלהן
 תשכרנה . בתמיה שאל להם תכפנה עד אשר יגדלו לשון שדרו על ה' אלהיו (תהלים קמ"ו) :
 תעגנה . לשון אכזר כלא כשו עג עגה ועמד בתוכה ויש סתרון לשון עיטן ולא יתכן שאם כן
 היה

אבן עזרא

(ט) והן יי לכם , בעל : (יא) העוד לי בנים , רבים מחכרתי חסנו כי זאת התשובה על
 החכמים ולא ידעו כי אבותי העתיקו כי הייבוס לחאים מן האב ולא מן האם דק אמרה
 להם אילו היו לי בנים כנעמי הייתי נותנת אותם לכם תחת הנזות וזאת דרך חיוב ולא על
 דרך ייט' : (יג) הלהן השכרנה , הנין תחת המ' והסך כי מר לי מאלד מכס והנה בל
 בית

מגלת רות א

תרגום אשכנזי רכח

תַּעֲנֶנּוּהָ לְבִלְתִּי הָיֹת לְאִישׁ אֲנִי
 בְּנֹתִי כִּי־מֵרֹאשׁ לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי־
 יֵצְאָה כִּי־יֵד יְהוָה: (יד) וְתִשָּׁנָה
 קוֹרְן וְתִבְכֶינָה עוֹד וְתִשָּׁק
 עַרְפָּה לְחַמּוֹתֶיהָ וְרוֹת דְּבַקְהָ־
 בָּהּ: (טו) וְתֹאמֶר הִנֵּה שָׁבָה
 יְבִמְתִּךְ אֵלֶיךָ וְאֵלֶיךָ שׁוֹבִי
 אַחֲרַי יְבִמְתִּךְ: (טז) וְתֹאמֶר
 רוֹת אֲתַפְגְּעִי כִּי לְעוֹבְדֶךָ לְשׁוֹב
 מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֲשֶׁר תִּלְכִּי
 אֵלַי וּבְאִשֶׁר תִּלְיִנִי אֶלַי עִמָּךְ
 עִמִּי וְאֵלֶיךָ אֵלֶיךָ: (יז) בְּאִשֶׁר
 תָּמוּתִי אָמוּת וְשֵׁם אֲקַבֵּר בָּהּ
 יַעֲשֶׂה

וואללעט איהר אויך איהרענטוועגען
 ענטוואגען, איינע אנדערן מאנען צו
 ווערדען? ניכט דאך, מיינע טאכטער!
 עז ווירדע מיר אייערנטוועגען ערום
 זערהר שמערצוואפט זיין, דאס דיא
 דואנד דעז עוויגען מיך געטראפען.
 (יד) זיא ערהווען זעמטליך איהרע
 שטיממע אונד וויינטען אבערמאלן.
 דארניף קיסטע ערפה איהרע שוויגער
 מוטטער (צום אבשידע), רוח אבער
 וויך ניכט פאן איהר. (טז) דא שפראך
 נעמי: זיהע, דייע שוואגרין ריזט
 ווידער צו איהרעם פאלק אונד איהרען
 גאטטערן צוריק, געהע איהר דאך נאך.
 (טז) רוח אנטווארטעטע: דרינגע דאך
 ניכט זא זעהר אין מיך, דאס איך דיך
 פערלאסען אונד פאן דיר ריזען זאלל.
 דען נור ווא דוא בלייבט, דא בלייב
 איך אויך; דייע נאטציאן איזט נון
 אויך מיינע נאטציאן, אונד דיין גאטט
 אויך מיינ גאטט! (יז) ווא דוא שטערבען
 ווירט, ווילל איך אויך שטערבען, אונד דארט בעגראבען ווערדען. דער

רש"י

כיה לו ליכקד הנו"ן דגש או לכתוב שני נוני"ן: כי יצאה בי יד ה' אמר רבי לוי כל מקום
 שנאמר יד ה' מכת דבר היא ובנין אב לכולם הנה יד ה' הויה (שמות ט'): (טו) הנה שבה
 יבמתך זה טעמו למעלה תחת הש"ן לפי שהיא ל' עבר ובנקר היא שבה (חסתר ב') טעמו
 למטה בבי"ת לפי שהיא לשון הויה וכן כל כיוצא בהם: (טז) אל תפגעי בי אל תפגעי בי:
 כי אל אשר תלכי אלך מכאן אמרו רבותינו ז"ל גר שבה להתגייר מודיעים לו מקצת עונשים
 שאם בא לחזור בו יחזור שמתוך דבריה של רות אתה למד שאמרה לה נעמי אסור לנו לבאת חוץ
 לתקום בשבת אמרה לה באשר תלכי אלך אסור לנו להתייחד בקבה עם זכר שאינה אישה
 אמרה באשר תלכי אלך עמו מובדלים משאר עמים בשש מאות ושלש עשרה מנות עמך עמי -
 אסור לנו עבודת אלילים אלהי ארבע מיתות נמסרו לבית דין באשר תמותי אמות -
 שני

אבן עזרא

בית לחם. מלת תשברכה דניקה עם אות למ"ד או עם מלת אל כמו עיני כל אליך ישברו:
 תעננה, מוכיך כפעל ואין לו חצר: לבלתי היות לאיש, היות כל אחת מהן לאיש כמו
 ויתלו שניהם על עץ: אל בנותי, כלומר אל תלכנה עמי: כי יצאה בי, גזירת השם שיכל
 מלפניו או שהיתה נמסרת ויכזה בי עד שנראתה: יד ה', כי מכה ביד היא כלשון בני אדם
 דובר הכתוב: (טו) שבה יבמתך, מגזרת יבמה כבה פירשטנה נמורה: אל עמה זאל
 אלהיה, לעד שהתגיירו: (טז) אל תפגעי בי, הטעם פיוס ולעולם הוא דבוק עם אות
 בי"ת כמו ופגעו לי בעפרתי ואין מלה זרה רק לא אפג' אדם ובמקומה אפרשנה: עמך עמי,
 לעולם

יעשה יהוה לי וכה יסיף פי
 המות יפריד ביני ובינך :
 (יח) ותרא כי רמת אמצת היא
 ללכת אתה ותחדל לדבר
 אליה : (יט) ותלכנה שתיהם
 עד בואנה בית לחם ויהי
 בבאנה בית לחם ותהם בלי
 העיר עליהן ותאמרנה הוואת
 נעמי : (כ) ותאמר אליהן אל
 תקראנה לי נעמי קראן לי
 מרא כי הומר שדי לי מאד :
 (כא) אני מלאה הלכתי וריקם
 השיבני יהוה למח תקראנה לי
 נעמי ויהוה ענה כי ושרי הרע
 לי

דער עוויגע שטראפע מיך אונאויעהאר-
 ליד , ווען ועלבוט דער טארט מיך פאן
 דיר טרענען זאלל ! (יח) אלו נון
 נעמי זארה , דאס ויז זא פעוט ענט-
 שלאסען מיט איהר צו ריווען , הארטע
 זיז אויף מעהר מיט איהר דאפאן צו
 שפרעכען . (יט) אונד ויז ריווען אלוז
 צוזאמען ביו נאך בירח לחם . אלו
 זיז דאזערלבוט אנקאמען שטוינטען
 אללע שטארטלייטע איבער ויז , אונד
 כאן שפראך , ריווען זאלל נעמי זיין ?
 (כ) ויז אבער אנטווארטעטע איהנען :
 א נענט מיך ניכט מעהר נעמי (דיז)
 פערנגיטע , נענט מיך פיל מעהר
 מרא (דיז בעטריכטע) , דען דער
 אללמאכטיגע האט מיך זעהר בעטריכט ,
 (כא) פאלל נינג איד פאן היר וועג .
 אונד לעער בראכטע דער עוויגע מיך
 צוריק , ויז קאנט איהר מיך נאך
 נעמי נענען , דא דער עוויגע מור זא
 פיל עלענד , דא דער אללמאכטיגע מיר
 זא פיל אונגליק צוגעשוקט

רשי

שני קברים כמסרו לבית דין אחד לבסקלן ובשרפין ואחד לבחרין ומתקין אמרה לה וחס
 אקבר : (יז) כה יעשה ה' לי . כאשר התחיל להרע שיבאה בי ידו להמית אישי ולירד מנכבי :
 וכה יוסיף . חס יפריד ביני וביניך כי אם השית : (יח) ותחדל לדבר אליה . מכאן חזרו
 אין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו : (יט) ותלכנה שתיהן . אמר ר' אבהו בא וראה כמה
 חביבים הגרים לפני הקב"ה כיון שנתנה דעתה להתגיייר האזה אותה הכתוב לנעמי : ותהם
 כל העיר . נעשית הווייה כל העיר כולם נתקבטו לקבור אשתו של בועז שנתה בו ביום :
 הוואת נעמי . ה"א בקורה חטף מפני שהי' בתמייה הוואת נעמי שרטילה לבאת בבבית ובמדרס
 חיותם מה עלתה לה על אשר יבאתה לחיבה לארץ : (כא) מלאה הלכתי . בעושר ובנים .
 ד"א שהיתה מעוברת : ענה כי העיד עלי שדרשתי לפניו . ד"א ענה כי מדת הדין כו
 וענ'

אבן עזרא

לעולם לא אעזוב תורה ישראל ויחוד השם : (יח) טחאמצת , מבנין התפעל : (יט) ותהם ,
 מבנין נפעל מפעלי הכפל : הוואת נעמי , כי אלימך ואשתו היו מגדולי ישראל : (כ) אל
 תקראנה לי נעמי קראן לי מרא , אע"פ שהות כתיב באל"ף בא כדרך בעלי הה"א הנעלם
 בסוף אל"ף מרז תחת ה"א וכמוהו כעגלה דשא על דעת ר' יהוד' ולפי דעתי הטעם דבר תענת
 והמר הסך תענוג והטעם הוא המאכל המתוק : (כא) מלאה , מבנים ומחוק : וז' ענה
 כי , יס אמרים ונזרת לעטת מפני ולפי דעתי שהות מנזרת לא תענה כדעך בטעם תענת
 עדיך נגדי : ושרי הרע לי , כש נגע וכמוהו ובורא רע לו הרע לי על מעלי או על דרך לן
 בני

מגלת רות א ב

תרגום אשכנזי רכט

לִי : (כב) וַתָּשָׁב נַעֲמִי וְרוּחַ
 הַמְּזֹאֲבִיָּה כָלְתָה עִמָּהּ הַשָּׁבָה
 מִשָּׂרֵי מִזְאֵב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית
 לֶחֶם בְּתַחֲלַת קֶצֶר שְׁעָרִים :
 ב (א) וּלְנַעֲמִי מִיַּדַּע לְאִשָּׁה
 אִישׁ גְּבוּר חֵיל
 מִמִּשְׁפַּחַת אֵימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בְּעֻז :
 (ב) וַתֹּאמֶר רֹת הַמְּזֹאֲבִיָּה אֵלֶי
 נַעֲמִי אֵכָּה נָא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָטָהּ
 בַּשִּׁבְלִים אַחֲרָי אֲשֶׁר אֶמְצָא
 חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בְתִי :
 (ג) וַתֵּלֶךְ וַתִּבֹּא וַתֵּלְקֹט בַּשָּׂדֶה
 אַחֲרֵי הַקֶּצֶרִים וַיִּקֶּר מִקְרָהּ
 חֵלְקֵת הַשָּׂדֶה לְבַעֲזוֹ אֲשֶׁר
 מִמִּשְׁפַּחַת מוֹדַע קָרִי

צוגעשיקט דאָס ? (כב) אַלֹּא וואָר
 נעמי מיט איהרער שוויגערטאָכטער ,
 דיא מואביטרין רות , פֿאַן דעם גע-
 פֿולדע מואב'ז ווידער צוריק געקעהרט ;
 אונד זיא לאַנגטען צו בית לחם אָן ,
 עבען אַר'ז דיא גערזטען אַערגנדטע
 אַנגינג .

ב (א) נון האַטטע נעמי איינען פֿריינד
 פֿאַן איהרעם מאַננע , איינען
 עדלען בידערמאַן , אויז דער פֿאַמיליע
 אלימלך'ז , דעסען נאַמען בועז וואָר .
 (ב) איינזט שפראַך דיא מואביטרין רות
 צו נעמי , ערלויבע מיר דאַס אויך אויף'ז
 פֿעלד געהע אונד אַערען אויפֿלעזע
 הינטער איינעם הער , בייא וועלכעם
 אויך גונזט פֿינדען ווערדע , יענע אַנט-
 וואָרטעטע , געהע נור מיינע טאָכטער .
 (ג) זיא גינג אַלואַ הינוועג , קאַם אויף
 איין פֿעלד אונד ווֶכטע אַוויף וואָז הינט-
 טער דען שניטטערן אַכפֿיעל , דאָ
 טראַף עז זיך , דאַס זיא אין אַיך
 שטיק אַקקער געראַטהען וואָר , וועלכעז
 דעם בועז אויז דער פֿאַמיליע

רש"י

ועב' גאון ישראל (הושע ה'): (כב) בתחל' קטיר שעורים • בקמרת העומר הכתוב מדבר :
 ב (א) מודע • קרוב בן אחיו של אלימלך היה אמרו רבותינו ז"ל אלימלך ושלמון אחי בועז
 ופלוכו אלמוני הגואל ואבי נעמי כולם בני נחשון בן עמינדב היו ולא הועיל להם
 זכות אבותם בכחם מהאין לחובה לארץ : (ב) אלכה נא השדה • לאחד משדות אנשי העיר
 אחרי אחד מהם אשר אמלא חן בעיניו שלא יגער בו : ואלקטה בשבלים אחר אשר אמלא חן
 בעיניו • אחר מי אשר אמלא חן בעיניו : (ג) ותלך ותבא ותלקט בשדה • מכינו במדרש רות
 עד לא אולת אתת שהוא אומר ותבא ואחר ותלקט אל שהיתה מסומנת הדרכים קודם שכנסה
 לשדה והלכה ובאה וסורה לעיר כדי לעשות סימנים וכוונים שלא תטעה בשבילים ותדע לשוב :
 ויקר

אבן עזרא

בני אדם דבר הכתוב והוא הכבון : (כב) ה"א השבה ה"א הדעת כמו הנמלא פה , וטעם
 ותשב נעמי פעם אחרת לדבק הזמן שבו בתחלת קטיר שעורים בעבור לקוטי רות :
 ב (א) מודע , קרת ידוע כמו ומודע לבינה תקרא , לאישה מואת אישה והנה הלמ"ד כמו
 אמרי לי אחי הוא : בועז , אמרו רבותינו ז"ל שהוא אבן שהיה שוכט את ישראל :
 (ב) אחר אשר אמצא חן בעיניו , יש אומרים כי הוא"ו שב אל בועז הנזכר והטעם אולי
 היה ולפי דעתו שהו"ו שב אל בעל השדה ואם לא נזכר בעבור ויקר מקרה וטעמו כן הוקרה :
 (ד) ה'

כמו שפחת אימך: (ד) והנה
 בעו בא מבית לחם ויאמר
 לקוצרים יהוה עמכם ויאמר
 לו יברכה יהוה: (ה) ויאמר
 בעו לגערו הנצב על הקוצרים
 למי הגערה הזאת: (ו) ויען
 הגער הנצב על הקוצרים
 ויאמר גערה מואביה הויה
 השכה עם נעמי משדי מואב:
 (ז) ותאמר אלקטרה נני
 ואספתי בעמרים אחרי
 הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז
 הבקר ועד עתה זה שכחה
 הבית מעט: (ח) ויאמר בעו
 אל רות הלא שמעת פתי א-
 תלכי ללקט בשדה אחר וגם
 לא תעבורי מזה וכה תדבקין

פאמיליע אלימלך'ו געהארטע • (ד) אונד
 זיהע! עו קאם אויך בעו אויז בית לחם •
 ער שפראך צו דען שניטטערן: דער
 עויגע וויא מיט אייך! וויא ערוויידערטען:
 גאטט זעננע דייך! (ה) בעו פראגטע
 דען דינער, דער איבער דיא שניטטער
 געזעצט וואר, וועם געהארט יענען מאדלן
 און? (ו) דער דינער, דער איבער דיא שניטט-
 טער געזעצט וואר, אנטווארטעטע: עז איזט
 דאז מואביטישע פרויענע מיטער, וועללען
 מיט דער נעמי פאם געפילדע מואב'ו
 צוריק געקאטמען • (ז) וויא האטטע
 (צו מיר) געזאגט: ליבער! לאס מיך
 דאך בייא דען גארבען אויפשווען, אונד
 זאטמעלן, וואז הינטער דען שניטטערן
 ליגען בלויבט • זא קאם וויא דען הער,
 אונד שטונד היר פאן דען טאגען אנט-
 ברוך אן ביז יעצט; ויז רוהט זייצט
 גור איין וועניג אין דעם הויזע אויז •
 (ח) דא שפראך בעו צו רוח, האזט
 דוזה עז געהארט, מיינע טאכטער!
 געהע יא ניכט אויף איין אנדערע פעלד
 אָערען אויפשווען; דוא ברויכט אויך
 גאר ניכט פאן דייר היטועען צו געהן,
 זאנדערן קאנגוט דייך גור זייטטער זא
 צו

עם

רשי

אקר מקרה • לכא בחלקת השדה אשר לבועו: (ה) לוי הגערה הזאת • וכי דרכו של בועו
 לשחול כנשים אלא דכרי כניעות וחכמה הלה בה שתי שכלים לקטה שלשה אינה לקטה והיתה
 מלקטת עומדת מעומד וזוככת מיושב כדי שלא תפחה: (ז) השכה עם נעמי • הטעם למעלה
 תחת השי"ן לפי שהוא לבן עבר ואינה לבן פועלת: (ז) ותאמר בלבה: אלקטה נח • לקט
 השכלים

אבן עזרא

(ד) ה' עמכם, לעזר אחכם בעבור שהם עמלים: יברכה ה', שיתן ברכה בקציר:
 (ה) למי הגערה הזאת, משכ שהיא אשת איש אולי שאל את הגער כי הלא לבושה כלבוש
 ארצה גם הטורות משתני' בעבור האויר ודרך הדרש ידוע: (ז) ותבוא ותעמד, שתעסק
 תמיד בברכה ולא בדבר אחר שלא יחשדנה בעבור יסיה: זה שבתה הבית מעט, זמן מועט,
 וכתה שיסכה, וטעם בית כמו סוכה: (ח) לא תעבורי, בזרקת תחת חולם כמו יסמיו
 הם והיא מלה זרה בעבור היותה מלרע אולי היתה כן בעבור שישנו בעוקם שוכרת, וכו'
 מדבקין כוסף: (ט) וצמיה, כל כנעליה'ה' א' כסוף: (יא) הגר הגר לי, פועל שלא נקרא

עס־נַעֲרָתִי : (ט) עֵינֶיךָ בַשָּׂדֶה
אֲשֶׁר־יִקְצְרוּן וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן
הָלֹא צִוִּיתִי אֶת־הַנְּעָרִים
לְבַלְתִּי נִגְעָה וְצִמַּת וְהִלַּכְתְּ־
הַכִּלִּים וְשָׂתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן
הַנְּעָרִים : (י) וְתִסַּל עַל־פְּנֵיהָ
וְתִשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה וְתֹאמַר אֵלָיו
מִדּוֹעַ מִצְּאֵרְתִּי חָן בְּעֵינֶיךָ
לְהַכְרִינִי וְאֲנֹכִי נִכְרִיתִי : (יא) וַיַּעַן
בָּעוֹז וַיֹּאמֶר לָהּ הַגֵּד הַגֵּד לִי כָל
אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת־חֲמוֹתֶךָ אַחֲרַי
מוֹת אִישׁ וְתַעֲזֹבִי אֲבִיךָ
וְאִמֶּךָ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ וְתִלְכִי
אֶל־עַם אֲשֶׁר לֹא־דַעְתָּ תְּמוּל
שְׁלָשִׁים : (יב) יִשְׁלַם יְהוָה פְּעֻלֶךָ
וְהָיָה מִשְׁכַּרְתֶּךָ שְׁלֵמָה מֵעַם
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת
לְחַסּוֹת תַּחֲרִי־כַנְפָיו :
(יג) וְתֹאמַר אִמְצֵאֲהֶן בְּעֵינֶיךָ
אֲדַנִּי כִּי נִחְמַתְנִי וְכִי דִבַּרְתָּ
עַל לֵב שִׁפְחָתְךָ וְאֲנֹכִי לֹא
אָהִיָּה כְּאַחֲרַי שִׁפְחָתְךָ :
וַיֹּאמֶר

צו מיינען מאַגדען האַרְטען . (ט) זאָ
באַלד דוּא נור זיהוט , דאַס מאַן וואָ
אויף דעם פֿעלדע שניידעט , זאָ געהוט
דוא איהנען נאָך . איך האָבע שאַן דען
דינוטען אַנבעפֿאַהלען , דאַס מאַן דיר
ניכטו צו ליידע טהון זאָלל ; אונד ווען
דוא דורזט האַוט , זאָ געהע נור פֿרייאַ
צו דען געראַטהען , אונד טרינקע פֿאַן
דעם וואַרוי דיאַ דינוטען שאַפֿפֿען .
(י) רוח פֿיעל אויף איהר אַנגעוויכט
נידער , וואַרף זיך צור ערדע הין אונד
שפראַך , וואַדורך האָבע איך דיזע גע־
נאָרע פֿערדינט . דאַס דוּא מיך זאָ
גיטיג אויפֿניממוט . דאָ איך היר דאָך
פֿרעמד בין . (יא) בועז אַנטוואַרטעטע
איהר אונד שפראַך : עו איזט מיר שאַן
אַללעז ערצאַהלט וואַרדען , וואָ דוּא
פֿיר דינע שוויגערמוטטער , נאָך דינעז
מאַננעז טאָרע געטהאַן האַוט , דאָ דוא
איהרענטוועגען פֿאַטער , מוטטער , דיין
גאַנצעז פֿאַטערלאַנד פֿערליסעזט , אונד
צו איינעם פֿאַרקע איבערגינגזט , דאַן
דוא פֿאַרהער ניכט געקאַננט . (יב) דער
עוויגע ווירד דיר דיזע טהאַט פֿערגעל־
טען , פֿאַרלשטאַנדיג ווירד דיין לֶאָהֶן
זיין פֿאַן איהם , דען עוויגען , דען גאַטט
ישׂראֵל , אונטער דעסען פֿליגעל דוא
שוטץ געוועכט האַוט ! (יג) זיא שפראַך ,
לאַס מיך נור פֿערנער גענאָרע פֿינדען
אין דינען אויגען , מיין דערר ! דוא
האַוט מיר טראָזט , דוא האַוט דינער
מאַגד מוטרה איינגעפֿלאָסט , דוא איך
ניכט איינמאַל איינער דינער שקלאַוויג־
נען גלייך בין . אַלֹ

ר ש"י

הַשְּׂנָאִים : וְאִסְפִּיתִי בַעֲמִירִים . שְׂכַחַתְּ אֶל עַמִּירִים : (ט) וְצִמַּת וְהִלַּכְתְּ אֶל הַכִּלִּים . וְאִסְפִּיתִי
אֶל תְּכֵלְמֵי מַלְכֵת וּלְשֵׁתוֹת מַכְלֵי הַמַּיִם אֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים : (יג) לֹא אָהִיָּה כְּאַחֲרַי שִׁפְחָתְךָ .
אִיכִי

אבן עזרא

טס טיעל : אֲשֶׁר לֹא ידַעַת , לְדוֹר עַמִּירִים : (יב) מִשְׁכַּרְתֶּךָ , כְּמוֹ מִתְכוּנַת הַלְּבָנִים וְהוּא
טס

(יד) אלו עו ציית צום עסען וואר, שפראך בווען צו איהר, קאסטע הער-
 ביא, אונד איס מיט, דוא קאנט אויך
 דיין בראך אין עסיג איינטוועקען. זיא
 זעצטע זיך נעכען דיא שניטטער הין,
 מאן לענטע איהר גערואנטעטז וואנגען.
 מעהל פאר, זיא אס, וואורדע זאסט,
 אונד האטטע נאך איכריג. (טו) נאך-
 דעם זיא ווידער אויפגעשטאנדען, איס
 פעלדע צו זוכען, בעפאהל בווען זיינען
 דינערן אונד שפראך: לאסט זיא אויך
 צווישען דען גארבען הערום זוכען,
 אונד בעשאסט זיא ניכט דאריבער.
 (טז) איהר קאנגט אויך איהרענטוועגען,
 איך זאגאר עטווא פאן דען קליינערן
 גארבען דויר פערגעסען מאלען, אונד
 זיא זאלכען אויפזוכען לאסען, דאס זיא
 יא נימאנד דהארט אנרעדע! (יז) זיא
 לאז אלוף אין דעם פעלדע אויף ביו
 גען אבענד, אונד אלו זיא הערנאך אויז-
 שלוב וואו זיא געזאממעלט האטטע,
 וואר ען בייגאהע איינע איפה גערוטען.
 (יח) זיא נאם זאלכען אויף, גינג דאמיט
 אין דיא שטאדט, אונד איהרע שוויגער-
 מוטטער בעשוואטע וואו זיא אויפגעזוכט
 האטטע. זיא צאג אויך הערפאר, וואו זיא,

(יד) ויאמר לה בעו לעת האכל
 גשי הלם ואכלת מן הלחם
 וטבלת פתך בחמץ ותשב
 מצד הקצרים ויצבטלה קלי
 ותאכל ותשבוע ותהרר:
 (טו) ותקם ללקט ויצו בעו את-
 נעריו לאמר גם בין העמרים
 תלקט ולא תכלימוה: (טז) וגם
 שלתשלו לה מן הצבתיים
 ועובתם ולקטה ולא תגערדי
 בה: (יז) ותלקט בשדה ער-
 הערב ותחבט את אשר-
 לקטה ויהי באיפה שערים:
 (יח) ותשא ותבוא העיר ותרא
 חמותה את אשר-לקטה
 ותוצא ותתן לה את אשר-

הותירה
 פאן

רשי

איני מאוכה כאחת מן השפחות אך: (יד) ועבלת פתך בחמץ: מוכאן שהחמץ יפה לשרב:
 ויצבט לה קלי. ויושט לה וזין לו דמיון בעקרא חלא בלאן משנה חזורים ותוך ובית הכניסה:
 (טו) וגם של תשלו. שכת תשכחו עשו עמייכם כאלו אתם אכתיס תרגום של שגנה שלוח וכן
 על השל (שמואל ב' ו') . ד'ס לאן כי של זיתך (בפרשת כי תבא): נכתיס. עמרים קטנים
 ויז

אבן עזרא

אם מן הבגין הכבד הנוסף בעבוד העלם: (יג) ואנכי לא אהיה, איכני ראויה להי' כאחת
 שפחותך: (יד) בחומץ, בעבוד המוס: ותותר, בעבוד סוף פסוק כמו זכור מלחמה חל
 תוסף: ויצבט, אין לו חכר ופירושו כמו פתיכה: (טו) של תשלו, מנורת שלל ויש חומרים
 כמו שגנה מן על השל: (יז) ויהי באיפה שעורים, פעם אחת שאלתי מה טעם כאיפה
 שעורים אמרתי לו אין טעם לשאלה הזאת כי הכתוב ספר מה היה לו נקלתי כעייני ויאמר לי
 כי יש לו טעם ואני החרשתי מעני ולא שאלתי. והנה בא ביום אחר ואמר לי כי יש לו טעמים
 הרבה האחד שאלתה רות כדרך נבואה כי עתיד היה אחד מבגיה להעמיד עמוד על סם בעלה
 וטעם

הוֹתֵרָה מִשְׁבַּעָה: (יט) וַתֹּאמֶר
 לָהּ חֲמוּתָהּ אֵיפֹה לִקְסֹתַי הַיּוֹם
 וְאַנְהָ עֲשִׂיתִי יְהִי מִבִּירְךָ בְּרוּךְ
 וַתַּגִּד לְחֲמוּתָהּ אֵת אֲשֶׁר-
 עָשָׂתָה עִמּוֹ וַתֹּאמֶר שֵׁם הָאִישׁ
 אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בָּעוֹ:
 (כ) וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכַלְתָּהּ בְּרוּךְ
 הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר לֹא-עֹב
 חָסְדוֹ אֶת-הַחַיִּים וְאֶת הַמֵּתִים
 וַתֹּאמֶר לָהּ נַעֲמִי קְרוּב לָנוּ
 הָאִישׁ מִגְּאֻלָּנוּ הוּא:
 (כא) וַתֹּאמֶר רֹת הַמּוֹאֲבִיָּה
 גַם כִּי-אָמַר אֵלַי עִם הַנְּעָרִים
 אֲשֶׁר-לִי תִדְבָקִין עַד אִם-כָּלוּ
 אֵת כָּל-הַקְּצִיר אֲשֶׁר-לִי:
 (כב) וַתֹּאמֶר נַעֲמִי אֵרֹת כַּלְתָּהּ
 מִזֶּכֶר כִּי תִצְאֵי עִם נַעֲרוֹתַי
 וְלֹא

פֶּאן איהרעם עסען איכריג האַטטע ,
 אונד גאב עז איהר . (יט) דאָ שפראַך
 איהרע שוויגערמוטטער , וואָ האַזט דוא
 דען הייטע אויפגעלעזען ? וואָ געזאָמ-
 מעלט ? אַ דאָס ער געזענגעט זייא , דער
 דיך זאָ פֿריינדליך אויפגענאָממען ! דאָ
 הויף זאָטטע זיא איהרער שוויגערמוט-
 טער , בייא וועס זיא געזאָממעלט ,
 שפראַך נעמליך : דער מאַן ,
 בייא וועלכעם איך הייטע גע-
 זאָממעלט האָבע , הייסט בווען .
 (כ) דאָ זאָטטע נעמי צו איהרער
 שוויגערטאָכטער : געזענגעט זייא ער
 פֶּאָם עוויגען , דאָ ער זיינע גיטע וועדער
 דען לעבענדיגען , נאָך דען טאָדמען
 ענטציהט ! נעמי פֿוהר פֿאָרט , אונד
 שפראַך : דער מאַן געהט אונז נאָרדע
 אַן ; ער איזט איינער אונזרער נאָכזען
 בלוטו פֿריינדע . (כא) דיא מואביטרין
 רות שפראַך , יאָ ער זאָטטע מיר אויך ,
 האַלטע דיך נור זאָ לאַנגע בייא מיינען
 דינזטען . ביז זיא מיט מיינער אָערנדטע
 פֿאַללוג צו ענדע זינד . (כב) יענע ער-
 ווידערטע איהר : עז איזט אויך גוט פֿיר
 דיך , מיינע טאָכטער ! ווען דוא איממער
 מיט זיינען מאַדלען אויזגערוט . דוא

ר ש"י

ויש דוגמתו בלשון משנה מבאין כנתיים או כריכות (במסכת בבא מציעא) : (יט) יהי מכירך
 ברוך בעל השדה שכאש וכתן לך פנים ללקט בשדהו : (כ) את הקיים ואת המתים שזן
 ומסרנם את הקיים וכטפל בזרכי המתים :

מודעתנו

אבן עזרא

וטעם איפה כ"ו רמונים שהיו על העמוד זה בגימטריא איפה ופירוש שעורים כמו שיעורים כמו
 שער בכפשו וטעם אחר ויהי שתי מלות ארמי ועברית והיא כאשר ראתה שיתלה אבשלים שהוא
 מבניה והנה כ"ף עם אל"ף רמו לשנות אבשלים במותו ולאחר כך איפה שעורים לשון רבים בעבור
 היותו כבד עליו וטעם אחר כי תחלת אות כאיפה עם תחלת שעורים הוא בגימטריא , וסי , אבי
 דוד שהוא נדיק גמור או שמת ויטב לבו בקרבנו : (כ) ברוך ה' אשר לא עזב חסדו , לאות
 כי עשה חסד בתחלה עם אלימלך ועם בניו כי שופט היה : החיים , כעמי ורוח : (כב) כי
 חצאי ללקוט עם נערותיו , ולא עם נערוי

ולא יפגעו בך בשדה אחר :
(כג) ותדבק בנערוה בעו ללקט
עד פלוח קציר השערים
וקציר החטים ותשב את
חמותה :

ג (א) ותאמר לה נעמי
חמותה בתי הלא
אבק שלך מנוח אשר ייטב
לך : (ב) ועתה הלא בעו
מדעתנו אשר היית את
נעלתיו הנה הוא ורה את גרן
השערים הלילה : (ג) ורחצתו
וסכת ושמתי שמלתיך עליך
וירדתי הגרן אתודעי לאיש
עד בלתו לאכל ולשתות :
(ד) ויהי בשכבו וידעת את
המקום אשר ישכב שם ובאת
וגלית מרגלותיו ושכבתו והוא
יגיד לך את אשר תעשין :

ותאמר

רש"י

ג (ב) מדעתנו קרובינו : הנה הוא זרה : העון ונטי' בלעז (כל"ל דורך זימן) :
הלילה : שהיה הדוד כרוך בגנבה ונול זכיה ימן בגרבו לשמור גורטו : (ג) ורחצת
שטוף עבודת אליהם שלך : וסכת : אלו מנות : ושמח שמלותיך : בגדים של שבת : וירדת
הגורן

אבן עזרא

או טעמו עם הנערים אשר לי עם אחד מן הנערים שהוא נגב על הקוצרים והקוצרות : ולא
יפגעו בך , אנשים וכמהו רבים : (כג) ותשב את חמותה , כמו עם חמותה :
ג (א) מנוח , כי אין לאשה מנוחה עד שתכסה , ומלת מודעתו זרה והתי'ו טוסף :
(ג) וסכת , שכן שיש לו ריח טוב כי כן מנהג גדולי ישראל אנשים ונשים : ושמח שמלותיך
עליך , המנוחות שלח היתה קינל' נהן ; (ד) מרגלותיו , כמו רגליו וכן בדניאל על כן
טעה

דוא קאנטעזט אין איינעם אנדערן
אקקער איבעל אויפגענאממען ווערדען .
(כג) זיא הילט זיך אלוף צו דען מאד-
בען דען בעזע אום דארט נאכלעזע צו
האלטען , ביו דוא גערומען אונד ווייט
צען אערנדטע פאלליג צו ענדע וואר .
אלודאן בליב זיא ווידער ביא איהרער
שוויגערמוטטער .

ג (א) נון שפראך איהרע שוויגער-
מוטטער צו איהר : מינע
טאכטער . איך מאכטע דיר גערנע
איינען רוהעארט ווען , אלוף עז דיר
וואהל געהע . (ב) זיהע נון ! אונזער
פריינד בעזע , מיט דעסען מאגדען דוא
צואממען ווארום , דער שווינגט הייסע
נאכט גערומען אין דער טענגע .
(ג) וואשע דיר אלוף , זאלבע דיר ,
לעגע דיינע בעזטען קליידער אן , אונד
געהע היינטער נאך דער טענגע , לאס
דיך אבער פאר דעם מאנגע ניכט
זעהען , ביו ער מיט עסען אונד טרינק-
קען פאלליג פערטיג אים . (ד) ווען
ער זיך נון גידערלעגען ווירד , זא
מערקע דיר דען ארט , ווא ער זיך היך
לעגט , געהע הערנאך הין , דעקקע איהם
צו פיסען אויף , אונד לעגע דיר אויך .
ער ווירד דיר וואהל שאן זאגען , וואו
דוא צו טהון האזט . זיא

מגלת אסתר ג

תרגום אשכנזי רלב

(ה) ותאמרה אליה כל אשר
 תאמרי אעשה: (ו) ותרד
 הגרן ותעש ככל אשר צוה
 חמותה: (ז) ויאכל בעז וישת
 וייטב לבו ויבא לשכב בקצה
 הערמה ותבא בליל ותגל
 מרגלתיו ותשכב: (ח) ויהי
 בחצי הלילה ויהרד האיש
 וילפת והנה אשה שכבת
 מרגלתיו: (ט) ויאמר מי את
 ותאמר אנכי רות אמתך
 ופרשת כנפך על אמתך כי
 גאל אתה: (י) ויאמר ברובה
 את ליהוה בתי היטבת חסדך
 אלי קרי ולא כתיב האחרון

(ה) זיא אנטווארטעטע: וויא דוא מיר
 זאגוט, זא ווערדע איך טהון. (ו) זיא
 גינג אלזא הינאב אין דיא שיינע, אונד
 טהאט אויך אללעז זא וויא דיא שוויגער
 מוטטער יאהר בעפאהלען האטטע.
 (ז) אלז נון בוועז געגעסען אונד גע
 טרונקען, אונד רעכט פֿערגינגט וואר,
 גינג ער הינין, אונד לעגטע זיך נעבען
 איינען דוויפען געטריידע נידער, דא
 קאס זיא גאנץ לייזע, דעקטע איהם צו
 פֿיסען אויף, אונד לענטע זיך הין.
 (ח) וויא עז נון מיטטען אין דער נאכט
 וואר, ערשראך דער מאן זא זעהר,
 דאס ער גאנץ ערשיטטערט וואר.
 אלז ער ענדליך מערקטע, דאס עז
 איין פֿרויענציממער זיא, דאז צו ווינען
 פֿיסען ליגט. (ט) שפראך ער: ווער
 ביזט דוא? זיא אנטווארטעטע, זיך
 בין דייענע מאגד רות, דוא זאלל טעזט
 דייענע פֿליגעל איבער דייענע מאגד אויב
 ברייטען, דא דוא איין בראוט פֿער
 וואנדט ביוט. (דום ווילל זאפֿיל זאגען:
 גים מיך אלז עהעפֿרויא אין דייענען שוטיץ.)

(י) ער שפראך: א מינע טאכטער, דוא ביזט איינע געזעגענטע דעז עוויגען!
 דינע דייענע פֿראממיגקייט איבערטויפט

רש"י

הגורן. וירדתי כתיב וכותי תרד עיניך: אל תודעי לאיש. לבונו: (ז) ותרד הגרן ותעש.
 היא אמרה לה ורחמת וסכת ושמת שמלותיך עליך ואחר כך וירדת הגורן והיא לא עשתה כן
 אלא אמרה אם ארד כאני מקוטעת הפגוע כי והרואה אותי יאמר שאני זונה לפיכך ירדה
 בתולה הגורן ואם"כ קטעה את עצמה כאשר טותה חמותה: (ז) וייטב לבו. עסק בתורה:
 ותבא בליל. ככת: (ח) ויהרד האיש. כסבור שד הוא ובקש לזעוק והיא אחזתו ולפפת
 צורעותיה. וילפת. ויחזו כמו וילפת שמשון (שופטים ט"ז): והנה אשה. כתן ירו על ראשה
 והכיר שהיא אשה: (ט) ופרשת כנפך. הכף בגדך לכסותי בעליתך והוא לשון כיסוי: כי
 גאל אתה. לגאל כחלת אישי כמו שפאר ואל גואלו הקרוב אליו ואל וגומר (ויקרא כ"ה)
 וקמותי ואני כריכות למכור כחלתנו יעשה עליך לקנות קנה גם אותי עמה שיזכר שם המת
 על חלתו כאבא על השדה יאמרו זאת אשת מחלון: (י) מן הראשון. אשר עשית עם חמותך:
 ועתה

אבן עזרא

טעה המפרש כי הוא כסת יושם תחת הרגלים כמו טעם מראשיתו שיוסם תחת הראש:
 (ז) צוהה, כמו וכעסמה צרתה: (ח) וילפת, מנחין כפעל כמי ילפתו ארשו דרכסו והטעם
 עוות וכן וילפת שמשון ואיכנו כמו שמשון והענין שבהפך מלך א כד: והנה אשה, יתכן שאמרת
 לו לא תפחד וקול אשה לעולם כיכר או היה אור הלבנה רב וראה אותה שהיתה בלא זקן גם
 יוכל

אובערטרופט נאך דיא ערוטרע; דאס
 דוא נעמליר דען יינגלינגען ניכט נאך
 געהן ווילל זי, זיין זייען ארם אדער
 רייך. (יא) נון מיינע טאכטער! לאס
 דיר ניכט באנגע זיין. איך ווערדע
 אללען פיר דיר טהון, וואו דו- פער-
 לאנגוט, דען מיינע גאנצע שטאדט
 ווייס, דאס דו- איינע בודרע פרויע
 ביזט. (יב) אינרעם אכער, אב עו
 שאן וואר איזט, דאס איך זיין פער-
 וואנדט ביו, זא איזט דאך אויך נאך
 איינער דא, דער נאהער פערוואנדעט
 איזט אל- איך. (יג) בלייבע דאהער
 דווע נאכט היר, אונד מארגען זאל-
 ען זיך אויזעייגען. ווירד דיר יענער אל-
 פערוואנדט צור ערע נערהמען, זא
 איזט'ו גוט, ער מאג דיר נערהמען.
 ווילל ער דיר אכער ניכט עהליכען. זא
 ווערדע איך ען טהון, זא וואר דער
 עוויגע לעכט! ליגע נור היר ביו אן
 דען מארגען. (יד) זיין לאג אלזא ען
 זיינען פיסען, ביו אן דען פרויע-
 מארגען; שטאנד אכער שאן אויף בע-
 פאר נאך זיינער דען אנדערן ער-
 קענען קאנטע (דען ער וואללטע ניכט
 האבען, דאס יעמאנד ערפאהרע דאס
 געוועען זיין).

האחרון מן-הראשון לבלתי-
 לכת אחרי הבחורים אם דל
 ואם-עשיר: (יא) ועתה בתי-
 תיראי כל אשר-תאמרי
 אעשה-לך כי ידע כל-שער
 עמי כי אשת חיל את:
 (יב) ועתה כי אמנם כי אם גאל
 אנכי וגם יש גאל קרוב ממני:
 (יג) ליניו הלילה והיה בבקר
 אס-יגאלך טוב וגאל ואם-לא
 יחפץ-לגאלך וגאלתיך אנכי
 חיה-הוה שכבי ער-הבקר:
 (יד) ותשכב מרגלותיו ער-
 הבקר ותקם במרום יפיה
 איש את-רעהו ויאמר אל-יודע
 כי-באה האשה הזו:
 ויאמר

ר ש י

(יב) ועתה כי אמנם: אס כתיב ולא קרי כלומר משמע ספק ודאי יש גאל קרוב ממני. (ס"א)
 אס משמע ספק והוא ודאי. אחר רבי יהושע בן לוי שלטון ולימלך ישוה אחים היו ומהוזהר
 לאחיט לאלימלך לעולם קודא חדס את דודו אחיו כענין שנאמר וישמע אברהם כי נשבה אחיו
 (בראשית י"ד) והלא אברהם דודו היה כך היה בועז לאלימלך בן אחיו קרובו של מחלון אבל טוב
 היה קרוב יותר: קרוב ממני: שהיא אח ואני בן אס: (יג) ליניו הלילה: ליניו בלח איש:
 ח"ו ה' חתונה לי בדברים אתה מוכיחני קפן וכשבע לה שאינה מוכיחה בדברים ויש מרביות
 אמרו ליניו נשבע שהיה יכרו מקטרגו אתה כנו והיא פטיה כל עליה וכשבע שלא יבא עליה
 אלא על ידי נשואין: (יד) ויאמר אל יודע: מוכס על ותקם בטרוס וכיר הוא וכו' לקום כי אומר
 בלבו

אבן עזרא

יובל להכירה במלבושים: (ט) ופרשה, רמו לקחת לו לאשה: כי גואל אחתה, כי כן משמע
 כל ישראל כי הגידה לה נעמה: (י) חסדך האחרון כן הראשון, שהיא עשתה חסד עם
 בעלה כאשר אמרה נעמי כי רחוק היא טוב אל התגיירה: אס דל ואם עשיר, שהכל אהבים
 איתך בעבור יופיך: (יא) אשת חיל, אכראנו במשלי: (יב) אמנם, מ'ס עין אמנם נוסף
 כ"ס

(טו) וַיֹּאמֶר הָבִי הַמִּטְפָּחַת
 אֲשֶׁר־עָלֶיךָ וְאַחֲזִיבָהּ וְתֵאָחֲזוּ
 בָּהּ וַיֹּמַד שֵׁשׁ־שַׁעֲרַיִם וַיִּשֶׁת
 עָלֶיהָ וַיָּבֵא הָעִיר : (טז) וְתִבְוֹא
 אֶל־חַמּוּתָהּ וְתֹאמַר מִי־אֵתְּ בֵּתִי
 וְתִגְדְּלָה אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
 לָהּ הָאִישׁ : (יז) וְתֹאמַר שֵׁשׁ־
 הַשַּׁעֲרַיִם הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי
 אָמַר אֵל־תִּבְוֹאֵי רִיקִם אֶל־
 הַחַמּוּתָהּ : (יח) וְתֹאמַר שְׁבִי בֵּתִי
 עַד אֲשֶׁר תִּדְרְעִין אִיךָ יִפְּלֵ דְבַר
 כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי־אִם־
 בְּלָה הַדָּבָר הַיּוֹם :

ד (א) וּבָעוּ עֲלֶיהָ הַשַּׁעַר וַיֵּשֶׁב
 שָׁם וְהִנֵּה הַגּוֹאֵל עֹבֵר

אלי קרי ולא כחייב אשר

געועצט , דא גינג עכען דער פֿערוואַנדטע פֿאַראַיבער , פֿאַן

ר ש י

בלבו אין כבודי שידוע כי בזה האשה הגורן : (יז) שש שעורים • אי אפשר לומר שש סאין שאין
 דרכה של אשה לשאת כמשאוי זה אלא שש שעורים ממש ורמז לה שעתיד לנאת ממנה בן שמתברך
 בשש ברכות רוח חכמה ובינה ענה ובבורה רוח זעת ויראת ה' . (י. עיה י"א) : (יח) כי אם
 כלה • האיש את הדבר היום :

פלגי

אבן עזרא

כמ"ס חנס : (יג) אם יגאלך טוב , יש אומרים כי טוב היה שם הגואל ואילו היה כן למה
 אמר הכתוב במגלה סורה שבה פה פלוגי אלמוני רק טעמו אם יגאלך הגואל טוב הוא לך שיגאל
 כי אדם חשוב הוא : (טו) וימד שש שעורים , כפר הכתוב מה שנתן לה ובדרש שש בדיקים
 יעמדו ממנה : (טז) מי אח בתי , יתכן שלא ראתה אותה עד שפתחה לה הדלת להכנס
 כמנהג וקנה הכתוב לאמר אנכי רות אמתך וכמוהו קראן לו ויחבל לשם וכתוב ויחבל משה י
 ויאמר רבי יונה המדקדק כי מי מה והטעם מה היה לך ואמר לי כי כמוהו מי שמך כי אין
 משפט מי שימלא על הענין כי אם בן אדם ולפי דעתי כי שמך הוא שם ענה ועל כן מי על
 הענין : עשה לה האיש , השנועה : (יח) איך יפול דבר , בעבור שכל הגזירות נחתו מן
 השמים על כן יפול ואיכנו כן לא כפל דבר אחד מכל דברו :

עלה

(טו) ער שפראך : האַלטע דאָן טוך
 הער , וועלכען דוּיא אַן דיר האַזט ,
 אונד פֿאַסע דאַראַן , זיא הילט ען הין ,
 ער מאַס זעקו מאַס גערוטען , טהאַט
 זיא היניין , אונד גינג היראויף אין דיא
 שטאַרט . (טז) אַלו נון רוח צו איהר
 שוויגערמוטטער קאַם , זאַגטע דיוע
 וויא שטעהט ען מיט דיר , מיינע טאַכט
 טער ? דאָ ערצעהלטע זיא איהר
 אַללען וואָו דער מאַן פֿיר זיא צו טהון
 פֿערשפראַכען דזאַבע . (יז) אונד
 שפראַך פֿערנר : דיוע זעקו מאַס גערט
 טען גאַב ער מיר אויך ; דען ער זאַגטע צו
 מיר , דוא זאַללוט ניכט מיט לעערער
 האַנד צו דיינער שוויגערמוטטער צוריק
 קאַממען . (יח) יענע ערוודערטע , זיא
 נון רהויג מיינע טאַכטער ! ביו דוא ער
 פֿאַהרוט וויא דיא זאַכע אויפֿאַללט . דען
 דער מאַן לאַסט געוויס ניכט ערהער
 נאָך , ביו ער דיא זאַכע נאָך רויטע
 צו ענדעגעבראַכט האַט .

ד (א) בועו וואַר אינדעסען הינאויף
 געגאַנגען אין דאָן טהאַר ,
 אונד האַטטע זיך דאָועלבוט נידער
 פֿאַן

אֲשֶׁר דָּבַר-בְּעֵינַי וַיֹּאמֶר סוּרָה
 שְׁבִיהֶפָה פְּלִנִי אֶלְמוֹנִי וַיִּסַּר
 וַיֵּשֶׁב: (ב) וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
 מִזְקֵנֵי הָעִיר וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פֹה
 וַיֵּשְׁבוּ: (ג) וַיֹּאמֶר לְגֵאֵל חֲלֻקְתָּ
 הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאֶחָיו רֵאֵל מֶלֶךְ
 מִכְרָה נַעֲמִי הַשֵּׁבִיהֶפָה מִשְׂדֵּה
 מוֹאָב: (ד) וַאֲנִי אֶמְרָתִי אֲגַלֶּה
 אֶזְנֶךָ לְאֹמֶר קְנֶה נֶגְדַי הַיִּשְׁבִּים
 וּנְגִיד וְקִנִּי עִמִּי אִם-תִּגְאָל גֵּאֵל
 וְאִם-לֹא יִגְאָל הַגִּידָה לִּי וְאָדָּע
 כִּי אֵין וּלְתַךְ לְגֵאֵל וְאֶנְכִּי
 אֲחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר אֶנְכִּי אֲגַאֵל:
 (ה) וַיֹּאמֶר בְּעֵינַי בְּיוֹם-קְנוֹתֶךָ

פֶּאן וועלכעם בווען געשפראכען האטטע;
 אונד ער ריף איהם צו, קאממע הער-
 בייא אונד זעטצע ריך היהער פלונז
 אלמוני! (אין נאמע, דעסען מאן זיך
 בעדינט, ווען דער גערואריגע נאמע
 ניכט גענענגט ווערדען זאלל אדער קאן.
 פלונז הייסט דען איך אונבעקאנט,
 אלמוני דען איך אונבעקאמט לאסט)
 ער טראט רוינצו אונד זעטטע זיך.
 (ב) בווען נאם הירוויף צעהן לייטע פֶּאן
 דען אלטעווען דער שטארט אונד
 שפראך: זעטט אייך היהער; אונד זיא
 זעטטען זיך. (ג) אלודאן שפראך ער צו
 דעם פֶּערוואנדטען, דאן שטיק אקקער,
 וועלכעו אונזערם פֶּעטטער דעם אלימלך
 גערוארטע, האטטע נעמי דיא פֶּאם
 געפילדע כוואכ'ן צוריק געקאממען פֶּער-
 קויפט. (ד) איך זאגטע אבער: איך
 וואללע דיר'ן קונד טהון, דאס דוא עו
 אן דיר קויפען זאלל'וט, פֶּאר דענען
 דיא היר זיטצען, פֶּאר דען אלטעווען
 מיינען פֶּאלקען. ווילל'וט דוא עו נון
 איינלאזען זא טהוע עו יעצט; ווא אבער ניכט, זא זאגע עו נור, דאמיט איב'ן
 וויססע. דען אהנע ריך קאן ניאמאנד איינלאזען, איך אבער פֶּאלגע גלייך נאך
 דיר. יענער אנטווארטטעט: יא, איך ווילל'ן איינלאזען. (ה) בווען ערווידערטע,
 זא באלד דוא דאן פֶּעלד

וארעה קרי השרה
 זא זאגע עו נור, דאמיט איב'ן
 וויססע. דען אהנע ריך קאן ניאמאנד
 איינלאזען, איך אבער פֶּאלגע גלייך נאך
 דיר. יענער אנטווארטטעט: יא,
 איך ווילל'ן איינלאזען. (ה) בווען
 ערווידערטע, זא באלד דוא דאן פֶּעלד

רשי

ד (א) פלני אלמוני. ולא נכתב שמו לפי שלא חנה לגאול: פלני אלמוני. מתרגם
 כנביאים כמי וטמיר (שואל א' כ"ח): פלני. מכוסה ובעלם לשון כי יפלא (דברים
 י"ז) היפלא מה' דבר (בראשית י"ח). אלמוני. חלמן מבני אש. (ס"א אלמוני שהיה חלמן
 מדברי תורה שהיה לו לדרוש עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית וכוא אמר סן אשחית את
 נחלתי): (ד) ולדעה כי אין וולתך. קרוב לגאול: (ה) ומאת חת המואבית. אתה כריך
 לקטת

אבן עזרא

ד (א) עלה השער, כן היה מנהג והמורה לעדה: פלני אלמוני, יש אומרים שהוא
 מן מוכלא ואלמוני מן חלם שאין לו שם ידוע אבל המדבר: (ג) חלקת השרה, יתכן
 שהיה השדה גדול וחלק ממנו היה לחלימלך: (ד) ואם לא יגאלך, אמר רבי יונה כי היה
 ראוי להיותו ואם לא תגאל וכן ובאשת בעורי, א יבנד, וזה לא יתכן כי יבנד שב אל מלת
 ברוחכם וכן פירושו ואם לא יגאל הגואל אותם ואני אדע כי אין גואל קרוב מושך: (ה) אשת
 המה קניה, העעם נושא העלה תקנה ופועל עבר תחת עתיד כי תפסה יש לה כתובה גם
 האם

השָׁדָה מִיַּד נַעֲמִי וּמֵאֵת רֹת
הַמּוֹאָבִיָּה אֲשֶׁת־הַמֶּת קְנִיָּתִי
לְהַקִּים שֵׁם־הַמֶּת עַל־נַחֲלָתוֹ:
(ו) וַיֹּאמֶר הַגַּאֲלָל לֹא אוֹכַל
לְגַאֲוֹל־לִי פֶן־אֲשַׁחִית אֶת־
נַחֲלָתִי גַאֲלֶלְךָ אֶתְּהִי אֶת־
גַּאֲלָתִי כִּי לֹא־אוֹכַל לְגַאֲוֹל:
(ז) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל־
הַגַּאֲלָה וְעַל־הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם
כָּל־דְּבַר שְׁלֹף אִישׁ גַּעֲלוֹ וַנִּתֵּן
לְרַעְהוֹ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:
(ח) וַיֹּאמֶר הַגַּאֲלָל לְבָעֵז קְנִיָּה לְךָ
וַיִּשְׁלַף גַּעֲלוֹ: (ט) וַיֹּאמֶר בְּעֵז
לְזַקְנִים וְכָל־הָעַם עֲדִים אַתֶּם
הַיּוֹם כִּי קְנִיתִי אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
לְאֵלֵי מֶלֶךְ וְאֵת כָּרְיֵי־אֲשֶׁר
לְכַלְיוֹן וּמַחֲרֹן מִיַּד נַעֲמִי:

קניח קרי יתיר ו' וגם

פֶּאן דער האַנד דער נעמי איבערנימוט,
זאָ האַזט דוא אונך צוגלייך דיא פֿפֿליכט
איבערנאַממען, דורך דיא מאַביטירן
רוח, דיא פֿרוי דעו פֿערשטאַרבנען,
דען נאַמען דעו פֿערשטאַרבנען אַויף
זיינעם ערבגוטע צו ערהאַלטען. (ו) דאָ
שפראַך דער פֿערוואַנדטע: זאָ קאַן אַיך זײַ
ניכט אַינלאַזען, אַיך קאַנטע מיינעם
אייגען ערבגוטע נור דאָדורך שאַדען;
איבע דוא אַלזאָ מײן פֿערוואַנדשאַפֿט
רעכט פֿיר דײך; אַיך קאַן עו וואַרליך
ניכט אַינלאַזען. (ז) פֿאַר אַלטערז אַבער
וואַר דיועז געברויך אין ישראָל: אַום
איינס ווידערקויף, אַדער טוישהאַנדעל,
אַדער זאַנטז אַיינער זאַע בעשטאַנד
צו געבען, מוסטע דער אַיינע זיינען
האַנדשוה אויזציהען, אונד איהן דעם
אַנדערן איבערגעבען; אונד דיועז גאַלט
אַלז פֿאַלליגע בעשטימונג אין ישראָל.
(ח) זאָ באַלד נון דער פֿערוואַנדע צו
בויע געזאַגט האַטטע, קויפֿע עו אַן דײך,
צאָג דיוער זאַגלייך זיינען האַנדשוה
אַב, (ט) אונד שפראַך צו דען אַלטעזטען
אונד צו אַללעם פֿאַלקע: אַיהר זײַד יעצט
מיינע צייגען, דאַס אַיך פֿאַן דער האַנד
דער נעמי אַללעז אַן מיך געקויפֿט האַבע,
וואַז דעם אַלימלך, כליון, אונד מחֶרֶן
צוגעהאַרט האַטטע. אונד

רש"י

לקנות והיא איכה מתרצה אלא אם כן תשאנה: (ו) פן אשחית את נחלתי זרעי כמו נחלת
ה' בניס (תהלים קכ"ז) לתת פגם בזרעי שנאמר לא יבא עמוכי ומואבי (דברים כ"ג) וטעה
בעמוכי ולא עמונית: (ז) על הגאולה זו זוכירה: תמורה זו חליפין: שלף איש געלו
זהו קניין כמו שאנו קונין בסודר במקום געל. ורבותינו ז"ל נחלקו בדבר מי נתן למי יש אומרים
קונין בכליו של קונה ובוועו נתן לגואל ויש אומרים קונין בכליו של מקנה וגואל נתן לבועו:

אבן עזרא

האם יורשת הנשאר ונכתב קניתי והעעם כן אקנה אני: (ו) פן אשחית את נחלתי, היתה
לו נקלה רבה ויש אומרים רמו על אשתו: גאל לך, הנה נתתי לך רשות כי אני לא אוכל:
(ז) לפנים, בימים קדמונים שעברו כמו הפנים שהם הראשונים: על הגאולה, אם אדם
יגאל או יחליף שדה בשדה: וזאת התעודה, מגזרת עדות על זה היו מעידים ויש מפרש
במלת תעודה רגילות ומנהג והראשון הוא הכתוב: (ח) וישלף געלו, בוועו שלף געלו ונתן
אותו

(י) וגם את רות המאביה אשר
 מחלון קניתי לי לאשה להקים
 שם המת על נחלתו וקרא
 יכרת שם המת מעם אחיו
 ומשער מקומו עדים אתם
 היום: (יא) ויאמרו כל העם
 אשר בשער והוקנים עדים
 יתן יהוה את האשה הבאה אל
 ביתך כרחל וכלאה אשר
 בנו שתיהם את בית ישראל
 ועשה חיל באפרתה וקרא
 שם בבית לחם: (יב) ויהי ביתך
 כבית פרץ אשר ילדה תמר
 ליהודה מן הזרע אשר יתן
 יהוה לך מן הנערה הזאת:
 (יג) ויקח בעז את רות ותהי לו
 לאשה ויבא אליה ויתן יהוה
 לה הרבון ותלד בן:
 ותאמרנה

(י) אונד דאס איך אויך דיא טואכטריין
 רות, מחלון' זגעוועזענע פרויא, מיר היר-
 מיט צום ווייבע ערקויפט האבע, אום
 דען נאמען דען פערשטארבענען אויף
 זינעם ערבוטע צו ערהאלטען, אויף
 דאס ער ניכט פערלאזשע אונטער זיינען
 פערוואנדטען, אונד אים טחארע זיינען
 געבורטזאָרטו. איהר זייד צייגען!
 (יא) דא שפראכען אללע לייטע דיא
 צוגעגען וואָרען, אויך דיא אלטעוועטען:
 וויר זינד צייגען! דער עוויגע געבע, דאס
 דיזע פרוי דיא יעצט אין דיין רויז
 קאָמט. ווערדע וויא רחל אונד לאה,
 דיא ביידע דאָו הויז ישראל ערבויעט
 האָבען! דאס דייע מאַכט צונערומע
 אין אַפּרָת, אונד דיין נאָמע זיך פּער-
 ברייטע אין בית לחם. (יב) דיין הויז
 בליהע, דורך דען זאָמען וועלכען דער
 עוויגע דיר פּאָן דיזער זונגען פרוי דיא
 שענקען ווירד, וויא דאָו הויז דען פרץ,
 דען חמר דעם יהודה געבאָהרען!
 (יג) בעז נאָם אַלזאָ רות, זי די וואָרד
 זיינע פרויא, ער וואָהנטע איהר ביא,
 דער עוויגע פּערליר איהר שוואַנגער-
 שאַפט, אונד זיא געבאָר איינען זאָהן.
 דא

ר ש י

חלת התעודה בשרא. משפט העדות: (י) להקים שם המת על נחלתו. מתוך שאשתו יובאה
 ובאה בכחלה ומכנסת ומזכירה אומרים זאת היתה אשת מחלון שמו נזכר עליו: (יא) כרחל
 וכלאה. אף על פי שהיו משנבט יהודה ומבני לאה עושים הם על רחל שהיתה עיקרה של בית
 והקדימו רחל ללאה: וקרא שם. כלומר גדל שמך: (יב) כבית פרץ. שיצאתה ממנו:
 ואלה

אבן עזרא

אותו לגואל והנה זה כאשר אמרו חכמינו ז"ל תליפין והטעם שקבלת זה הנעל ונתת תחתיו
 גאולתיך. וטעם נעל בעבור שהוא נמנע תמיד ולא יתכן להסיר חלוק או מכנסים שלא יאשר
 עמו, ויש אומרים כי הגואל שלף נעלו ונתנו לבועז והטעם כאשר נתתי לך זה הנעל כן
 הגואלה: (יא) כרחל וכלאה, הקדים רחל בעבור שהיתה אשת יעקב בתחלת מחשבתו:
 ועשה חיל, כמו עשה לי את החיל הזה כי קמה לח לקחתה בעבור ממני: (יג) אשר לא
 השבית

מגלת רות ד

תרגום אשכנזי רלה

(יד) ותאמרנה הנשים לנעמי
ברוך יהוה אשר לא השבית
לך גאל היום ויקרא שמו
בישרא: (טו) והיה לך למשיב
גפש ולכלכל את שיבתך כי
כלתך אשר אהבתך ילדתו
אשר היא טובה לך משבעה
בנים: (טז) ותקח נעמי את
דילד ותשתהו בחיקה ותהי
לו לאמנת: (יז) ותקראנה לו
השכנות שם לאמר ילד-בן
לנעמי ותקראנה שמו עובד
הוא אבי ישי אבי דוד:
(יח) ואלה תולדות פרץ פרץ
הוליד את-חצרון: (יט) וחצרון
הוליד את-רם ורם הוליד את-
עמינדב: (כ) ועמינדב הוליד
את-נחשון ונחשון הוליד את-

(יד) דא שפראַען דיא ווייבער צו נעמי:
געלאַבט זייא דער עוויגע דער דיר'ז
נינמערער ניכט אן איינען אַננעדהמער
פֿעהלען לאַסט! זיין נאַמע ווערדע בע-
ריהמט אין ישראל. (טו) ער ווירד
געוויס דיין געבייגטעו געמיטטה ווידער
ערקוויקען, אונד דיר דיין גרוינען אַלטער
ערטראַגליך מאַען. דען זייהן האַט
דיינע שוויגערטאַטער געבאַהרען, דיא
דיך צאַרטליך געליבט, אונד דיר זויך
בעסער וואַר אַלו זיבען זאַהנע. (טז) נעמי
נאַם דאַז קינד, לעגטע עז אין אידער
שאַם, אונד וואַרד זיינע ערציהרין.
(יז) זייהרע נאַכבערינין גאַבען דעם
קינדע איינען נאַמען, דער זאַפֿיל זאַגען
זאַללטע, דיזער זאַהן וואַרד פֿיר נעמי
געבאַהרען. דאַהער נאַנטען זיא איהן
עובד (דינער, פֿערפֿלעגער). ער
וואַרד נאַכמאַלו פֿאַטער דעז ישי,
ווערלכער דוד'ז פֿאַטער וואַר.
(יח) פֿאַלגענדעז איזט דאַז געשלעכטו-
רעגיוטער דעז פרץ, פרץ צייגטע
חצרון. (יט) חצרון צייגטע רם, רם
צייגטע עמינדב. (כ) עמינדב צייגטע
נחשון. נחשון צייגטע שלמה.
(כא) שלמון צייגטע בועז

שלמה: (כא) ושלמון הוליד את

רש"י

(יט) ואלה תולדות פרץ. לפי שייחס את דוד על שמה של רות המואביה סוד ויחסו על שם יהודה:

אבן עזרא

השביח לך גואל, הטעם בעבור שיוקם שם המת על נחלתו: (טו) ולכלכל, מטעם ויכלכל יוסף וי"א כמו ומי מכלכל את יוס בואו: (יז) ילד בן נעמי, כמו ויהי לה לכן: אבי דוד, יתכן שישוב אל ישי גם אל עובד כמו אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק. דרך סברה כי נחשון מת במדבר כי לא יתכן להיות נער והוא בעל דגל וכוסע בתחילה קודם ישרא ועוד שהי' הכתוב מזכירו שנכנס בארץ ולא יהיה נשיא השבט אחר, והנה אין בין שנכנס לארץ עד שגולד דוד רק שס"ו שנה כי הכתוב אומר ויהי בשמישים שנה וארבע מאות שנה היא השנה הרביעי' למלך שלמה ודוד חי שבעים שנה וארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר ואם אמרנו שהיה שלמון

כאשר

בוועו , בוועו צייגטע עובר . (כב) עובר
 צייגטע ישי , אונד ישי צייגטע דוד .
 אַת־בָּעוּ וּבָעוּ הוֹלִיד אֶת־
 עוֹבֵד : (כב) וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת־
 יְשִׁי וַיְשִׁי הוֹלִיד אֶת־דָּוִד :

קמץ בז"ק

אבן עזרא

כאשר נכנס לארץ בן שנה הנה הם ארבעה שלמון ובוועו ועובר וישי הנה כל אחד הוליד והוא
 בן תשעים ואחת שנה ואם יקום מערער ויאמר כי נחשון היה כאשר יבא ממכרים פחות מעשרים
 שנה הנה נחשם שיהיה בן שמונה עשרה שנה ולא נחמר שנות לכת ישראל במדבר והנה יהיו
 חמישה והנה יוליד כל אחד והוא בן שמיים וארבע חוה נכון בעיני כי הנה בוועו זקן היה חס
 למדכו בעבור שאמר לרות לבלתי לכת אחרי הכתורים גם ישי זקן היה כאשר הוליד את דוד כי
 הוא שמיכי לבניו ויתכן שנקרא עובד שהולידו זקן ולא לקח האשה כי אם בעבור כבוד השם גם
 האם עזבה דתה וארץ מולדתה וחסתה בכל כנף השם על כן יהיה הבן עובד השם כי רוני
 הבנים דואים לאב ולאם כי הם השדשים :

לוח ההפטרות ושמות המתרגמים

ר' ברוך לינהויא	לפרשת במדבר
ר' בונם בר' ד פ"ל	לפרשת נשא
ר' דוד טהעאדאָר	לפרשת בהעלותך
ר' משה בר' ד פ"ל	לפרשת שלח לך
ר' יוזל ראָבנאווע	לפרשת קרח
ר' בונם בר' ד פ"ל	לפרשת חקת
ר' יוזל ראָבנאווע	לפרשת בלק
ר' משה בר' ד פ"ל	לפרשת פנחס
ר' גדליה אבערוזעקא	לפרשת מטות
ר' דוד טהעאדאָר	לפרשת מסעי
ר' איצק אייכל	ליום א' של שבועות
ר' אהרן וואלפּוואָהן	ליום ב' של שבועות